

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૌપીરાઈ-સંગ્રહ

7-12-8

૭૩૨૧

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૮૬૮૮ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ પદ્યુક્તિ કુશાલ

વિષય ૬-૧૨-૧

શ્રી હનુમાન્નમઃ .
 પ્રવૃત્ત નાટકની પ્રવેશવર ટૂંક કહીકત.

અંક ૧ દેહ

પ્રારંભમાં પ્રભુ પ્રાર્થના—બાદ નાટ્ય વસ્તુ સુધ્ધન.

પ્રવેશ ૧ લો—જંગલમાં ગૌચર (ગાયોને ચરવાની જગ્યા)માં ચરતી ગાયોનો વધ કરવા શંખરગદના ભૂપાળ શંખરરાજના સેનાપતિ બબાલીનું સીપાઈથી સહિત આવવું. મહાત્મા સત્યાનંદે ગૌવધ ન કરવાનો ઉપદેશ કરવો. તેને ન ગણકારતા બબાલકારે ગાયોને લઈ જતાં, કુમાર પ્રહસુન્ને આવી તેનો અટકાવ કરવો. શંખરરાજ આવી ચડતા પીતા પુત્ર વચ્ચે તકરાર લડાઈ. ગાયોનો બચાવ. ટેબલો.

પ્રવેશ ૨ નો—કોમીક ફર્કશા સીથી કંટાળેલા સુન્ધવાનો નવી બાયડી પરણવાનો વિચાર. પોતાના ભાણી વસંત સાથે તે સંબંધી મસલત કરવી. સુધન્વાનો લેહ સુરેખા પાસે વસંતે ખોલી દેવો. ધણી ધણીચાણી વચ્ચે ચક્રમક.

પ્રવેશ ૩ નો—વજ્રગદના રાજ ઉલીયોનમાં ખસ સહીત આનંદ કરતી વજ્રનામની કન્યા પ્રભાવતીનું હરણ કરવા બબાલીનું આવવું. તેનો પ્રપંચ પદ્યુમ્નના બળવામાં

આવતાં તે સ્થળે આવી પહોંચી તેનો ખયાવ કરવો.
જાબાલીનું પલાયન થવું. પ્રજાવતી પ્રહયુમ્ન વચ્ચે પ્રણય બંધન.

પ્રવેશ ૪ થી—મહાત્મા સત્યાનંદના મકાનમાં દાન-
વેશ્યો મીઠાતી પવિત્ર ગામાતાના ખયાવ તથા રક્ષા માટે
ફંદા લેશું કરવા શંખરગઢના અહુસ્થોનું આગમન. દેવી નિર્મળ
ગંગા તથા મહાત્માનો ઉપદેશ. અહુસ્થોયે પોતાની શક્તિ
અનુસાર જો ફંદામાં રકમ આપવી.

પ્રવેશ ૫ થી—શંખરગઢની પાઠશાળામાં અભ્યાસ
કરતા વિદ્યાર્થીઓએ શંખર રાજની દાનવી શીક્ષણ પદ્ધતિનો
ત્યાગ કરી શાળાનો બાંદિખાર કરવો. નિર્મળ અંગના
બાળકોને બોધ. મહારાણી સુરાદેવીનું પાઠશાળા બેવા આવતા
તોફાન નજરે પડતા નિર્મળ ગંગાને ઠેક કરવાનો હુકમ
ફરમાવવો. મહાત્મા સત્યાનંદે તેમને તેમ કરતા સચિન
અટકાવવા.

પ્રવેશ ૬ થી—પોતાની રાજવીતિથી વિરુદ્ધ પડતા કુમાર
પ્રહયુમ્નને સમજાવું આગળ શંખર રાજની સુરાદેવીને કહેવું
સુરાદેવી શંખર રાજના ગુસ્સાને આંતર કરે. બીજા પ્રહયુમ્ન
આગમન. બંદીમાંથી બેઠું બુલવું. પ્રહયુમ્ન ઉપર મોહન કરવું
થવું. પ્રહયુમ્ન નિરંજન કરીને જોઈ અચિત્તે આગળ

પ્રદ્યુમ્ને બળાત્કાર કર્યાનો આરોપ. શંભર અને ગુસ્સે થઈ
રથદ્યુમ્નને દેશ નિકાલ કરવો.

પ્રવેશ ૭ મો—કોમ્પીક બીજી ખાયડી પરણવાની
સુંઘાવાની ધારણા ધુળમાં મેળવવાની કોઈક યુક્તિ રચવા
સુરેખાનું સ્ત્રી પુરૂષના ચોક્કાં જોઈવનાર દલાલને ઘેર આવવું.
સુધન્વાનું પણ વસંત સાથે નવી ખાયડી મેળવવા પુરંદર
પાસે આવવું. પુરંદરની પુત્રી વસંતીકા ઉપર વસંતનું
આશક પડવું. સુધન્વા સાથે નવી સ્ત્રી સમજીને સુરેખાનું
ફંતના પુરંદરે કરાવી આપવું.

પ્રવેશ ૮મો—સંત રૂપીઓ પાસે મંજુરી કરાવતા
તથા મરેલા હાથીને ખેંચાવતાં દાનવોના તેઓના ઉપર
જીલમ, ત્રાસ, નિર્મળગંગા તથા સત્યાનંદનો બોધ પીતના
સામે બહારવટે નીકળેલા કુમાર પ્રદ્યુમ્નનું
ત્યાં આવી ચડવું. પીતા સાથે યુધ્ધ. સંત રૂપીને દાનવોના
ત્રાસથી બચાવવા.

અંક ૨જો

પ્રવેશ ૧લો—શંખરરાજની કચેરી. રાજની આમદાની
બેઠાએ મંત્રી ઉપર કરેલા નામવા શંખરરાજનું ફરિયાદ
અમલદારની સલાહનું.

પ્રવેશ રમે—પ્રભાવતીના મહેલમાં સુપાત્રીને રહેલા
કુમાર પ્રદ્યુમ્નની વંશાવલી કહેતાં ત્યાં જોના બસ માત
પિતા શંખરરાજ તથા સુરાદેવી નથી પરંતુ કારિકાધિશ
શ્રી કૃષ્ણચંદ્ર તથા મહાદેવી ક્ષમાદેવી છે તે જણાવવા,
રતીદેવીનું રાજકુમાર પાસે આવવું. પોતાનો પૂર્વ ઇતિહાસ
બાણી પ્રદ્યુમ્નનું ખુશી થવું. બાદ
પ્રદ્યુમ્નના રક્ષણ માટે શંખરરાજને ત્યાં ગુપ્ત રીતે રહેલી
પોતાની પૂર્વ દુઃખ-મની સ્ત્રી રતીદેવીનો સ્વીકાર કરવો.
પ્રભાવતીએ રતી-દેવીનો સ્કાર કરવો.

પ્રવેશ ૩મે—દુષ્કાળના દુઃખથી રીબાતા પ્રાદ્યણ કુટુંબ ઉપર
દાનવોનો લાસ. પ્રદ્યુમ્ને આવી બચાવ કરવો દાનવો સાથે
યુદ્ધ. રાજલંકાર માટે જતુ-અન્ન લુટાવી પ્રાદ્યણ કુટુંબને
જોડેથી આપવું.

પ્રવેશ ૪થો—પોતાની સ્ત્રીના ત્રાસથી નાસી
છુટેલા સુધન્વાનું ફરીથી નવી સ્ત્રી શોધવા બાબુના ગામના
પાદરે આવવું. જમાનાની બાધેલ સુરેખાએ પુરંદર,
વસંત, વસંતીકા વિગેરેની મદદથી ફરી તેને બનાવવો.

પ્રવેશ ૫મો—રાખરગંઢના વેપારી યશવંતરાયના વેપાર
ઉપર આવકવેરો વસુલ કરવા સીપાઈઓ સમિત સખરરાજનું
આવવું યશવંતરાયના ક્રિકરા નયન્યન્દ આવક વેરો આપવા

ચોખી તા માડાથી લેઈ જાલ મીઠાના કુંડે રેવી.
સુન્દરીને કેદ કરવા તથા લેવા ધીજા કારખાનાનો નાક
કરી નાખવા હુકમ કરમાવવો.

પ્રવેશ ૬૬—દાનવોના ગામથી ગામી રહેલ શંખર
ભુમી-મળનો ઉદ્ધાર કરવા મહામુન-મહાત્મા સત્યાનંદ
દેવી વિરજગંધારી દ્રઢ નિશ્ચય. દમન નિતી શાસિ શાક
જીવન સાદા ખાલીના વસ્ત્ર મળને પાસલું કરવાની તથા
વ્યસનનો ત્યાગ કરાવવા ચેતના-મહામુન પ્રભાવતી
રતીદેવીની સાદાર્થ રાખવાની પ્રતિજ્ઞા.

પ્રવેશ ૭ મો—શંખરગઢના ગૃહસ્થો તથા અન્ય
દાડીયાઓનું દાડના પીઠામાં લેળા મેળવું. દાડ પીને
ખધાનુ ચકચુર થવું. બાદ નાચ ગાન માટે નાયકને બોલા-
વવી. દાડના નીશામાં બે લાન થયેલાઓને હુંટી નાયકનું
આહવા જવું. સત્યાનંદ તથા નીર્મળ ગંગાએ આવી ખધાને
લાનમાં લાવવા હુંટાયેલા દાડીયાનું ખસરાવું. મહાત્માનો
બોધ, અન્ય દાડીયાનો તાદ્રસ્ય ચિતાર. દાડ ન પીવા
દરેકની પ્રતિજ્ઞા. સેનાપતિ જાબાલીએ આવી મહાત્મા તથા
ગંગાને કેદ કરવા—

પ્રવેશ ૮મો—કોમીક. નવી બાયડીની ધુનમાં ફરતા
ચુધવાને ઠેકાણે લાવવાની સુરેખાની પ્રયત્ન જાળ-વસંતે
સી બની તેને બનાવવો.

પ્રવેશ ૬મો—હાડનો તથા મોઢક વચ્ચેના બહિષ્કારનો પ્રબલે બોધ આપ્યા બદલ મહાત્મા સત્યાનંદ તથા દેવી નિર્મળગંગાને દેહાંત દંડની શીક્ષા. શીક્ષાનો અમલ કરવા સૈનિકોને બાળાલીની આજ્ઞા. સૈનિકોએ આજ્ઞાનો અવિનય ભંગ કરવો. પ્રબલેર્ગે ઉશ્કેરાઈ સામા યતુ. સુરાદેવીએ કોમીત થઈ પ્રબલેર્ગે ઉપર ગોળી પહાર કરવો. પ્રબલેર્ગના પ્રતિ ગોળી પહારથી સુરાદેવી ઠાર થવી. શંખરનો કોમ નિર્દોષ પ્રબલે પહારે પ્રદ્યુમ્ન. લડાઈ, કેદીનો છુટકારો. શંખરનું પંલાયન. ટેબો.

અંક ૩જો

પ્રવેશ ૧લો—શંખરગઢથી નારી છુટેલા બાળાલીનું વજગઢમાં આવવું. એકાન્તનો લાભ લઈ રાજમહેલમાં સુતેલી પ્રભાવતી ઉપર બળાત્કાર કરવા જતા પદ્યુમ્ને આવી ચડી તેનો વધ કરવો.

પ્રવેશ ૨જો—કોમીક. સુકિતબાજ સુરેખાએ સુધન્વાની બીજી બાયડી કરવાની ખોડ સુલાવવી. બાઢ વસંત વસતીકા સુધન્વા-સુરેખા બધાએ મળી સંપી જવું.

પ્રવેશ ૩ જો—પરાજીત થયેલા શંખરનું વજનાલ માસે મહાદ માગવા આવવું. વજનાલે શંખરનો સત્કાર

કરવો. તથા પોતાની પુત્રી પ્રભાવતી પણ તેને આપવાનો વિચાર જણાવવો. પ્રભાવતીનો અનાદર. બળાત્કારે સોંપવા જતા પોતાના પૂર્વ જન્મના વેરી શંખરને શોધતા શોધતા વિર પ્રદ્યુમ્નનનું સૈન્ય સહિત આવી પહોંચવું. બીજા લડાઈ, શંખરાસુર તથા વજનાલનો વધ. પ્રભાવતીનો છુટકારો.

પ્રવેશ ૪ થો—શંખર, બળાલી, વજનાલ, સુરા વિગેરે જાનવોનો વધ કરી પુનઃ શંખરગદમાં શાંતી સ્થાપન કર્યા બદલ સત્યાનંદ નીર્મળગંગાનો આનંદ. પોતાના જન્મદાતા માતપિતાને દ્વારામતી મળવા જવા પ્રદ્યુમ્નનો નિશ્ચય. સત્યાનંદ તથા ગંગાએ પણ સાથે જવું.

પ્રવેશ ૫મો—દ્વારામતીમાં કૃષ્ણચંદ્ર રુક્મીણી સાથે પ્રદ્યુમ્નનો મીલાપ. લાંબા સમયથી શુભ થયેલા પુત્રના પુનઃ મીલનથી તથા પુત્ર વધુ પ્રભાવતી તથા રતી દેવીને નીરખીને મતાના આનંદનો અતિરેક. અંશાવતારી મહાત્મા તથા દેવી નીર્મળગંગાના દર્શનથી શ્રીકૃષ્ણની કૃતકૃત્યતા અધર્મની વૃદ્ધિ થતાં અને ધર્મની ગ્લાની થતાં દુષ્ટોનું દમન કરવા તથા સાધુઓનું સંરક્ષણ કરી ધર્મનું પ્રતિપાદન કરવા મહાત્મા તથા દેવી સમા રત્નો દિવ્ય ભારતીમાં ઉત્પન્ન થયે એવું શ્રીકૃષ્ણચંદ્રનું વરદાન.

અંતિમ આનંદ

શાન્તિ...શાન્તિ..... શાન્તિ.....

પુરુષ પાત્રો.

પ્રદ્યુમ્ન કુમાર—શંખરાજ દાનવને વેર ઉછરી પોતે થયેલો

શ્રીકૃષ્ણનો મુલ કામદેવનો અવતાર

શંખરાજ—શંખરાજદેવનો પ્રજાપીઠક બુદ્ધી દાનવરાજ

જાબાલી—તેના સેનાપાત્ર

વજ્રનાભ—વજ્રગદનો દાનવ રાજા, શંખરાજનો મીલ

સત્યાનંદ—પ્રજારક્ષક પરોપકારી મહાત્મા

યશવંતરાવ

નવલક્ષ્ય

નયનચંદ્ર

શંખરાજદેવ મૃહસ્થ નાગરીકો

સુધન્વા—એક ગરીબ રજપુત પ્રદ્યુમ્નનો મીત્ર

વસંત—તેનો ટીખલી લાણુજ

પુરંદર—નાતંડે કરાવનાર દલાલ

સ્ત્રી પાત્રો.

સુરાદેવી—શંખરાજની રાણી

રતીદેવી—પ્રદ્યુમ્નની સ્ત્રી, પૂર્વની કામદેવની સ્ત્રી રતી.

પ્રલાવતી—વજ્રનાભની પુત્રી પ્રદ્યુમ્નની પત્ની

નિર્મળગંગા—સત્યાનંદની ધર્મવાન પત્ની

સુરેખા—સુધન્વાની તાલીમળાજ બાયડી.

વસંતીકા—પુરંદરની પુત્રી, વસંતની બાયડી

તે સીવાય દાસ દાસી, સૈનીક, શેઠેરીઓ, વિદ્યાર્થીઓ દાનવો મજુરો, દાડડીયાઓ, નાયકાઓ, સંત રૂપીઓ ગરૂક શ્રીકૃષ્ણ રૂકમીણી વગેરે વગેરે....

શ્રી બલેશાસ્ત્રમઃ

પદ્મનકુમાર નાટકના ગાયનો.

નટી તથા બાળાઓ

શ્રીપતિ શ્રી કુલ વિહારી શુભ ગામી
 ક્ષીતી પાળ પ્રભુ ગાપાળ નીષ્કામી
 મુરનર મુનીવર ધ્યાન ધરે મોશરી
 પરી પ્રહ્લ પરમેશ દયાની દૃષ્ટી કર
 સાષ્ટાંગ ચર્ચે વિનતિ કરૂં શીશ નામી-શ્રીપતિ
 અખીલ વિશ્વમાં તું વ્યાપી રહ્યો છે
 ભીન્ન ભીન્ન રૂપે તું પ્રકાશી રહ્યો છે
 વિશ્વસંર તું છે વીલુ અક્ષય ધામી

બાળાઓ—

૨

ધન્ય ધન્ય ભારત ભૂમીના સંતાન
 દેશ ભક્તિ સદાએ ઉરમાં ગુનાન
 ભીષ્મ ભીમ પાર્થને પરશુ જેનું નામ છે
 કૃષ્ણ અંદ્ર બળદેવ લક્ષ્મણ શ્રી રામ છે
 એ નરોએ કીધું છે આ દેશનું કલ્યાણ— ધન્ય
 મન મોહનને લાલ બાલ બંસી વાગી આ વાર
 એ બંસીના મધુર નાદથી થશે દેશ ઉધ્ધાર
 એવા કર્મવિરોધી ભારત વર્ષ છે આબાદાન-ધન્ય

સુધન્વા—હું લાવીશ લલના લટકાળી રંભાથી અધીક રૂપાળી
વસંત—કોઈ મળશે વીધવા બાળી માથા ઉપર મુંડાળી
સુધન્વા—કોઈ દલાલને ઘેર જાઉં—

સાદું નકકી કરી આવું
પછી પચ્છીશું મતવાલી નાનકડી નાર રસાળી—હું
સુરેખા—તું સાલ શોકનું કરશે—

—તો મગજ માફ વીકરશે
જો બનીશ ચંડી કાળી તો લઈશ ભોગ મવાલી હું—
પ્રભાવતી

સખી સુણો મોકીલ મુર મધુર બોલે
કદબ ડાળે બેસીને ઉરના લેલ બોલે
સખીઓ—લવંગ લતાને ભલિત લગન લાગી
મદભીની હૃદય માંહે સ્નેહ વીણા વાગી
કીશોરી જુલે અનંગના હાથે—શું મધુર

પ્રભાવતી—બુઓ વૃક્ષે વીડાણી પેલી વેલી
સખીઓ—એવી તુંએ વીંટાળે અલખેલી
.....કોઈ અલખેલાને.....શું

સખીઓ
વદન નનય તારે મૃગનયની પ્રકુલીત કેવું થયું
ચંદ્ર જેવું આ રૂપ અલૌકિક અલખેલીએ મધુર

કુસુમી કંચુકીત તારી સ્તન મંડળ ચોલી રહી
કીટી પાતળી મદન મદેજે કેવી લહેકી રહી

સખી કીકીમાં કામણુ ભર્યું.....વદન

પ્રભાવતી—અણુસમજી બાલીકાને સહીયર શીદને શરમાવે
અલી મધ માંખો મીઠકા બોલી ચબાવલી દુર થાઓ
સખીઓ—નવીન ચોવન શું ખીલી રહું.....

સખી—

૬

નાળુક નારી કીકી તારી કામણુગારી કેવી છે
આ મદ્દલર સુંદર નરવરનું મન હરનારી (૨)

પ્રભાવતી—મનગમતા મોહન મળીઆ.....

સખી—મનના મનોરથ ફળીઆ.....

પરવશ થઈ સખી પ્રેમ દુલારી નાળુક

પ્રભાવતી—વાલમ વીણુ મુલ વેચાણી.....

પ્રદ્યુમ્ન—તું સ્નેહ સરિતા શાણી.....

સખીઓ—હવે આલો જઈએ રાજ કુમારી.....નાળુક

નિર્મળ ગંગા—

૭

શુણ્વણ ભારત માંહે વરસે આલ સીતમનો

રેયત સુખ ભુવનમાં પ્રજાને કોપ ભુલમનો

જ્યાં ગૌ તણાં હતાં થાણાં ભાસે ગૌવધ શાળા

ભણતા વેદના મત્રો જણાયે નીલવાળા—શુણ્વણ

સુવર્ણ ભારત ભમિને લૂંટી અપરંપાર

દાનન રાજ્યની સજાએ વસતો કાઢાકાર
 સન્ન્યસીએ હતી લાગે મસે ત્યાં હા રૂઝીઝગે
 જે જેન શ્રુતિ પીરાએ લીધે ત્યાં દાનવીઓ—ધનવાન
 નિર્મળ ગંગા—

૬

ધનવાન સધ ધન કોલી પરમાર્થમાં ન ખર્ચે
 તેવા જનો આ જગમાં છે દામ તણાં પુલરી
 નીજ દેશ દાઝને દીલમાં દેશી બની ના ચર્ચે
 પદવી મળી મોટી છતાં શુભ દેશનું કીધું નહિ
 ભક્તિ કરી નહિ દેશની પદવી લીધી જખ મારવા
 રાજા બની ઝોમાતની રક્ષા કદી કીધી નહિ
 ગૌવધ તણી ઇચ્છા ઉરે રાજા થયા જખ મારવા
 મુસંખ જ્યાં ફેલાશે આખાદી તે અવાસે

જ્યાં રામ રાજ્યચાલે ત્યાં ધર્મ શાન્તિ છવાશે—ધનવાન
 નિર્મળ ગંગા—

૬

બહાલા ! આ ભારતીના બાળ ! બધો આધાર તમપર છે
 બાલુડા ! હીન્દના હીરલા ! બધો આધાર તમપર છે
 વિદ્યાદેવી ભણો બાપુ ! તિમીર આ દેશનું કાપો
 બચાવો દીન ભારતને જપો સ્વાર્તચ્ચના બપો
 તમારા રકત બીંદુને સ્વદેશી વૃતથી ભરજો
 તજીને મોહ વિદેશી રૂડી ખાદી હવે ધરજો
 કદી પરતંત્ર ના થાજો ગૃહામી ના અનુસરશે

સહા સત્યાગ્રહી બનને પ્રીતિ સ્વાધીનતા વરને
 ઉઝ્યો ઉજવળ વિમળ ભાનું હવે નિદ્રા તણ બગો
 બનો વિરકેશરી પ્યારા ! બધા આધાર છે તમપર

સુધન્વા—

૧૦

ઇબજતમાં ગાબડું પડયુંરે ભાઇસાબ પુરી ફળેતી થઇ
 કીધું મેં નાતકે નવી બાણી પણ જુની નશીબમાં રહી
 મુરેખા—આલ પીટયા ઘરે આલ

તોડું છું હું તારી ટાલ—

સુધન્વા—થયા છે ભુંડા આ હાલ—ઇજ્જત

છેતરાયો જૈરી છળથી આ મરદ ખરો મુછાળો
 કોકીલમાંથી કુકડી નીકળી છે ગંભીર ગોટાળો

દાનવો—

૧૧

અતિ અચળ તપો, મહારાજ તાજ

નરવર શીરમણી શુભકાજ આજ

દાનવપતિ સુખ સંપત્તિ સત્તા

લીલુવન મંડળે પામો મહત્તા

યશ ગુણ ગાયન આપ રજ—અતી

પ્રહયુક્ત—

૧૨

લખ્યા જે લેખ વીધીના મીટાવ્યા મીટે નહિ કોઇના
 નશીબના જોશ જોશીથી કદાપી જોઇ શકાયે ના

પલમાં નીર્ધન ધનવંત થાયે
 ધનવાનો નીર્ધન થઈ જાયે
 એવા છે ભાવીના તમાસા—લેખ
 કાગળ પત્રો વાંચ્યા વંચાયે
 કર્મ વાંચું તે નહિ વંચાયે
 કીસ્મતના છે અલેદ પાસા—લેખ

પ્રભાવતી-રતીદેવી—

૧૩

દેવાંજી સુખ રાશીછો જીવન આત્મા રામ
 રજનીના શીતળ શશી નયન સહુણા શ્યામ
 છો રાજ રસીક રઢીયાળા મનમોહનજી મતવાલા
 જપીયે અંતરમાં માળા તવ ચરણ શરણ આ બાળા
 પ્રદયુક્ત—હૃદય કુંજમાં રાંબુ રસીલી સમ દ્રષ્ટીએ તમને
 પ્રભાવતી-રતીદેવી—છે બલિહારી વામાવેલી
 નંદનવનના મલય પવન છો કલ્પ તરે સમ બહાલા

વસંતીકા—

૧૪

થોડી ગોરી છું પણ ગાંધી બેલી નાર હુંતો તમને પરચી
 વસંત—ચારો સફળ કીધો તેં અવતાર
 વસંતિકા—તામ બિના ખીજ છે ભાઈ બાપુ
 વસંત—ખ્યારી મણીવાણી કરી તને સ્થાપુ
 વસંતીકા—બાળા જોળા માસ છે ભરનાર—હુંતો

ઠાકરો—

૧૫

મા મને ખાદીની ટોપી અપાવ
ખાદીનો ડગલો ખાદીની પોતડી
ખાદીનું પહેરન શીવડાવ—મા મને
ઠાકરી—મા મને ખાદીનાં લુગડાં પહેરાવ
ખાદીનું પોલકું ને ખાદીની ઓઢણી
ખાદીનો ચણીયો શીવડાવ—મા મને

નિર્મળગંગા—

૧૬

ભારવના સઠગુણી સંતાન હવે તમે પહેરજો ખાદી
કર્મવીર સુત્રને દધ માન હવે તમે પહેરજો ખાદી
તજો મોટાઈની માયા સદા સાદાઈમાં છે સાર
મોહક વસ્ત્રોમાં વીરા ખુશીથી મૂકજો અંગાર
કલંકો દુર કરવાને.....હવે તમે
તમારો લક્ષ્મી રક્ષક તે ખરો આ ખાદીનો પોશાક
તમારો અન્નદેવ સાચો છે નિર્મળ ખાદીનો પોશાક
આખવીર વૃત્ત ધરી આદી—હવે તમે

નિર્મળગંગા—

૧૭

પીત્તો નહિ મદીશ તમે હિન્દુને ધરવામ !
ઝેર હળાહળ ત્યાગીને ધરો દેશાજિમાન !!
મધુપાને કરી અવવતી ખાદી, ખાદુલિ હરી
વિષ ખાદી ધરી લગખવારો નિવારો રે ! જરી

વ્યસન માત્રને સુશીલ પાત્ર સૌ ગણે સદાય નકામા

નકામા તમામ એ નકામા

એ સાર છે મહિમા !!

ભક્તિભરી જાત્રી દેશ સેવા કરી પાપોભી ઠરી

શ્રીતિને વરી, દેહ મનુષ્ય મધ્યે ના કરી

કુસંગ પાત્રને વેદ શાસ્ત્ર સૌ ગણેય સદાય નકામા—પીથો

સુધન્વા—

૧૮

જોરી ધુંધટનો પડદો ખોલો આ ખ્યાશની સંગે બોલો

વસંત—શરમાણી હુતો શાણી લટકે મુછાળા રાજ

સુધન્વા—માનીતી પટરાણી ખવરાવું બેખર ખાજ

આતો લાજે ધનજી ઠોલો—રંગીલી

સુધન્વા—

૧૯

આ ભૂલ થઈ છે મ્હારી બાપુડી લે ઉગારી

ઓ પીતા માફી આપોને આ વાર *

સુરેખા—કાલે તુજ માથું કાપીશ કાળીને ભોગ આપીશ—ઓ.

સુધન્વા—બાપુ ના મુજને મારો

સુરેખા—છે ગુન્હો મોટો ત્હારો—ઓ પિતા

સખીઓ—

૨૦

રંગણીની ધીરે ધીરે વાયું ઢોળી

કુલ શૈયામાં મુતી આ ભોળી

હુલારી પીયુતી ખ્યારી (૩)
 સખી જુઓ અર્ધ ઢળેલી
 આંખલડી કેવી ગીડેલી
 ગૌરવર્ણી સાહેલી
 મીડી મીડી નીંદ્રા લાવે અમોલી—/

કોમીક પાત્રો—

૨૧

હીંદી હીરા જાગો વીરા બોલો વંદેમાતરમ્
 મોહક મોહન ગાંધીનો જક બોલો વંદેમાતરમ્
 લોકમાન્ય તિલક ગુણ ગીતા બોલો વંદેમાતરમ્
 હીન્દુને ઇસ્લામી સંપી બોલો વંદેમાતરમ્
 ઘરેઘરે ગાંધીનો રેટીઓ રૂંડો ધરો
 સ્વદેશી વૃત પાળીને સ્વરાજને વરો
 પરાઈ આશા સદા નીરાશા સ્વાશ્રય સુત્ર ધરો
 દેશનેતાને આધીન રહીને સ્વાધીન દેશ કરો

નિર્મળગંગા—

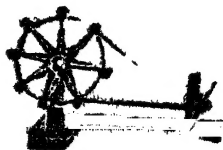
૨૨

અરે ! ઓ હિન્દનો હીરા !! દબ્બ શી આ તમારી છે !
 સમૃદ્ધી વિદેશે જઈ ચાલી હવે તો કંઈ જરા જાગો !!
 અખી ઉમ્મર ભણ્યા વિદ્યા પછી પરત્રતા લીધી
 જીવનદોરી ટુંકી કીધી હવે તો કંઈ જરા જાગો !!
 ભાષાધી પદવીમાં મોહ્યા અન્યા વિદ્વાન વિદેશે જઈ
 કયું શું શ્રેય ભારતનું હવે તો કંઈ જરા જાગો !!

નથી સ-તા નથી લક્ષ્મી નથી તન પહેરવા વસ્ત્રો
 બની દીન હિન્દ બીખારી હવે તો કંઈ જરા જાગો!!
 અભ્યુદય દેશનો કરતા અડગ નિશ્ચય ઉરે ધારે
 કરે નિજ દેશપ્રીત કાર્યો હવે તો કંઈ જરા જાગો!!

૨૩

પ્રભાવતી—જાણ્યા મે તમને જાણ્યા ઠગાગ છા કાન
 પ્રદ્યુમ્ન—મધુરી મોહિની પાઓ મુધારમ પાન
 પ્રભાવતી—પ્રેમ ઝૂલે ઝૂલે વડાલા
 પ્રદ્યુમ્ન—શાખી સલ્લખી છા ગુણની શાખા
 પ્રભાવતી—મીઠાં મીઠાં ઘોડી મારે મા નયન ખાણુ—જાણ્યા
 પ્રદ્યુમ્ન—અલૌકિક સુખ દેનારી
 પ્રભાવતી—મુર્તિ અંતરમાં ધારી
 કુસુમ કળીના ભોગી મધુકર છા મમ પ્રાણુ—જાણ્યા

જાહેર ખબર.

શ્રી રમાકાન્ત નાટક સમાજમાં ભજવાતાં નાટકોની ચોપડીઓ સમાજનો જ્યાં મુકામ હશે ત્યાંથી રોકડી કીમતે મળી શકશે.

નાટકનું નામ	કીમત.
રા. નવધણ નાટકના ગાયનો	૮-૪-૦
સ્વદેશમણી વીર છત્રસાસ નાટકના ગાયનો ...	૦-૪-૦
મદ્યુમ્ન કુમાર " " ...	૦-૪-૦
વીર જરાશંક " " ...	૦-૪-૦
વામન અવતાર " " ...	૦-૪-૦
હવ પછી	
મુધ્ધ અવતાર " " ...	૦-૪-૦
સાવિત્રી ચરિત્ર " " ...	૦-૪-૦
દેવી અનસુયા " " ...	૦-
એકલવ્યગી " " ...	૦-

માલીક--

શ્રી રમાકાન્ત નાટક સમાજ.

સુરત—સ્ટેશન રોડ ઉપર આવેલા શ્રી “ મહાશક્તિ
મી. વર્કસમાં ચંપકલાલ ગિરધરલાલ જરીવાળાએ
છાપી અને અમૃતલાલ એમ. આઈ.
આશારામ એંડાએ પ્રસિદ્ધ કરી
ડૉ. સુર્યપ્રકાશ થીયેટર સુરત.

